

MIDT I DEBATTEN

Aldri for sent

– **Hvorfor krever dere nå at byrådet stanser byggingen av Lambda?**

– Det er aldri for sent å stoppe et dårlig prosjekt. Vi håper det nye byrådet nå kan skjære igjennom.

– **Er dette realistisk?**

– Det skal mye til. Men når byrådet kunne kveste Deichmann, tenker vi de også må kunne gjøre noe med Lambda, som er et mye mer irrasjonelt og kostbart prosjekt. Og som er helt unødvendig. Vi ville spare en milliard eller to på å bygge nytt på Tøyen istedenfor. Vårt krav er at kostnadsberegningene gjøres ordentlig og at det blir mulig å sammenligne prisen for Lambda med et alternativ på Tøyen. Det handler om demokratisk anstendighet.

– **Er pengebruken problemet?**

– Lambda er et dyrt og dårlig museumsprosjekt. Men det er også dårlig byutvikling. Tøyen er et stadig viktigere bysentrum for Oslo øst, og det er meningsløst å flytte museet ut av bydelen og ned i vannkanten. Dette skyldes kun en sjablongmessig internasjonal turismetenkning som er fremmed for god byutvikling.

– **Vil ikke en stans sette det lovede Tøyen-løftet i fare?**

– Nei, det virkelig store Tøyen-løftet ville være et nytt Munch-museum. Det SV dessverre har forpliktet seg til, er bare verdt noen millioner kroner.

– **De stadige omkampene i by-**

**utviklingsdebatten kan virke ri-
tuelle. Jan Erik Vold er med også
denne gang. Når skal man anse et
slag som tapt og gå videre?**

– Omkamper har det alltid vært i byutvikling. Det er det normale i alle land. Stortingsbygningen, som er hundre år om noen uker, ble debattert i tretti år før man bestemte seg for hvor den skulle ligge. Store, viktige prosjekter tar tid. Dette er ikke rituellet. Vi må til siste stund si ifra om at Lambda er et dårlig prosjekt. Vi må be politikerne til å ta til vettet.

– **Administrerende direktør ved Munch-museet, Stein Olav Henrichsen, sier til Aftenposten at han ikke tror det blir noe nytt museum hvis dere lykkes i å stanse Lambda?**

– Vi vet at det ikke er opp til ham. Dette er skremsel, som ikke

kan tillegges vekt.

– **Kampen om Nasjonalgalleriet er heller ikke over?**

– Den tror jeg stort sett er avgjort. Jeg er trygg på at det ender som en del av Nasjonalmuseet.

– **Uten Lambda, hva skal til for å gjøre Bjørvika til en levende bydel?**

– Det viktigste er å fylle området med ordinære byfunksjoner: Butikker og boliger. Man burde være mer opptatt av å gjøre Bjørvika til en vanlig by enn av forsøk på å gjøre bydelen til en turistmagnet. Det neste blir vel at man skal flytte Holmenkollbakken ned i vannkanten.

Jon Kåre Tlme

**PETER BUTENSCHÖN
ARKITEKT**

Har sammen med 434 andre undertegnet et opprop for å stanse byggingen av det nye Munch-museet i Bjørvika i påvente av nye kostnadsberegninger.

Et hus med bøker

Hvis nasjonalbibliotekaren er den største trusselen mot bøkene i norske bibliotek, går de en lys fremtid i møte.

BIBLIOTEK I Morgenbladet 5. februar bruker avisens kommentator Bernhard Ellefsen to sider på å fortelle allmennheten at bøkene er truet av en massiv kasseringsbølge i norske bibliotek. Hyllene med gammel skjønnlitteratur er ifølge Ellefsen snart erstattet av alt annet enn litteratur og formidling av litteratur, og undertegnede er en slags personlig pådriver for denne påståtte utviklingen.

Heldigvis bunner Ellefsens virkelighetsbeskrivelse i frykt og mytologier heller enn det som skjer i norske folkebibliotek. Bibliotekene vil i all overskuelig fremtid være hus med bøker. Bøkene, de fysiske bøkene, er bibliotekets fremste kjennetegn, det er plattformen for formidling av skjønnlitteratur og leseglede, og det foretrukne mediet for lystlesing for et overveldende flertall av norske lesere. Mens man for noen år siden var midt inne i en lett hysterisk frykt eller tro på at all lesing om kort tid ville gå over på digitale plattformer, vet vi nå med sikkerhet at det moderne lesebrettet slik det fremstår i dag er slått av den utgamle papirboken.

I foredrag og avisartikler landet rundt, har jeg som nasjonalbibliotekar understreket nettopp bokens sentrale plass i fremtidens bibliotek. Det står i innledningen til nasjonal bibliotekstrategi og i begge artiklene Ellefsen siterer fra når han fremstiller meg som «den største trusselen mot bokens videre liv i biblioteket».

Ved et raskt søk på nettet fant jeg det samme i et titalls artikler og intervjuer (for eksempel i Aftenposten, Klassekampen, Rana blad, Bok og Bibliotek og Dagens Næringsliv). Etter alle solemerker er undertegnede en av de tydeligste stemmene for boken

ikke bare i norsk, men i internasjonal bibliotekdebatt i dag. Det er derfor helt umulig for meg å forsvare meg mot Ellefsens angrep, rett og slett fordi han angriper en stråmann han har skapt helt selv.

Men er det så sant at bøkene er truet i norske bibliotek? Kasserer det bøker over en lav sko mens staten står applauderende på sidelinjen? Nei, heller ikke det stemmer. Staten er den desidert største bidragsyteren til boksamlingene i norske bibliotek. Gjennom fem ulike innkjøpsordninger kjøper den norske stat årlig inn bøker til bibliotekene for 120 millioner kroner. I 2014 ble over 550 ulike titler spredt i opp mot 650 000 eksemplarer til norske bibliotek.

**Det er ikke plass på
hyllene til at bestanden
skal vokse med én
million bøker i året.**

Den årlige tilveksten i norske folkebibliotek er nærmere én million bøker. Til sammenligning er den samlede bestanden av bøker og tidsskrift i norske folkebibliotek i 2014 om lag 17 millioner. Statens andel av tilveksten til bibliotekenes boksamlinger er også voksende, både fordi antall bøker som kjøpes inn øker år for år, og fordi mange norske kommuner bruker mindre penger på innkjøp til bibliotekene. Dette siste er synd og skam, men det er knappest staten, nasjonal bibliotekstrategi eller undertegnede som har ansvar for det.

Med en så formidabel tilvekst som det er snakk om her, er kassering av

Konsekvenser for lærerdekningen

MATEMATIKK I flere oppslag i Morgenbladet har matematikkens status vært framme. Det høres snodig ut at faget skulle nedlegges. Men fagets status er ikke mindre snodig. Og at det nå skal kreves 4 i matematikk for å bli lærer, er bekymringsfullt.

Her har statsråden gått mot flertallet av høringsinstansene. Problemet er først og fremst lærerutdanningene for trinn 1–7, hvor et simulert opptak fra 2014 viste at bare halvparten av studieplassene på landsbasis ville blitt fylt opp. Nord-Norge ville nærmest bli tomt for lærerstuderenter for trinn 1–7: Bare 60 av 228 studieplasser ville blitt fylt.

Situasjonen er langt mer oppløftende for lærerutdanningene for trinn 5–10. Hele 78 prosent av dem som søkte lærerutdanning for trinn 5–10, hadde nemlig 4 eller bedre i matte. Hvis man så nyanserte kravet til bare å gjelde dem på utdanningen for trinn 5–10 som skal velge matte som del av lærerutdanningen, kunne det gå riktig bra. Det er disse som kanskje kan ha nytte av den svært teoretiske matematikken hvor man nå vil kreve karakteren 4: avstanden mellom denne og barneskolens matte er enorm, og de som ikke skal undervise i matte, kan godt ha 3 i faget.

Problemene har delvis sin

Legg ned mattem: Professor i idéhistorie og matematiker Espen Schaanning tok i slutten av januar til orde for å legge avvikle skolematematikken i nåværende form.

FOTO: CHRISTIAN BELGAUX

bakgrunn i at matte for cirka 10 år siden, også under en Høyrestatsråd, Clemet, ble gjort obligatorisk på annet trinn i videregående skole. Nå oppfattes dette nærmest som en naturlov, men det er det ikke, det er uttrykk for et valg. Det siste året, som altså

er det tolvte der elevene har matte, blir svært teoretisk, og er mer forkurs for ingeniørutdanning enn allmenndanning. Hvis man revurderte dette kravet, enten ved å gjøre matte frivillig på annet trinn, eller legge mattekarakteren fra første trinn til grunn

for opptak til lærerutdanning (men ikke ingeniørutdanning), ville alt gå så meget bedre.

Hvorfor skal kravet om 4 gjøres gjeldende i matte? Hvorfor ikke i norsk, som er et vel så viktig fag i skolen? Svaret er: på grunn av Pisa og Erna. Svein Sjøberg har i flere sammenhenger minnet om at Erna for noen valgkamper siden lovet at hvis hun fikk makten, skulle Pisa-skårene bli bedre. Da må man satse på matte, som er hovedredien i Pisa. Slik formes norsk skole og lærerutdanning, ikke av hensynet til allmenndanning, men av hensynet til Pisa-konkurransen. En forbedret nasjonal skåre på matte innen Pisa er lettere å selge ved neste valg enn noe så diffust som styrking av kulturarven, som ikke måles innen Pisa.

Karl Øyvind Jordell

Professor ved Universitetet i Oslo